

RÍKISENDURSKOÐUN

Landspítali

Niðurstöður fjárhagsendurskoðunar á
bókhaldi ársins 2020

Endurskoðunarskýrsla

Desember 2021

Inngangur

Ríkisendurskoðun hefur farið yfir ákveðna liði í ársreikningi Landspítala fyrir árið 2020. Spítalinn er A-hluta stofnun ríkissjóðs og er ársreikningur stofnunarinnar og annarra A-hluta stofnana ekki áritaðir sérstaklega og því ekki gefið álit á ársreikninginn sjálfan. Endurskoðun fer fram sem hluti af endurskoðun ríkisreiknings og gefur Ríkisendurskoðandi út álit á ríkisreikning í heild sinni.

Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum spítalans og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur.

Endurskoðunin tók mið af alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum fyrir opinbera aðila. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á þeim liðum sem skoðaðir voru, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka.

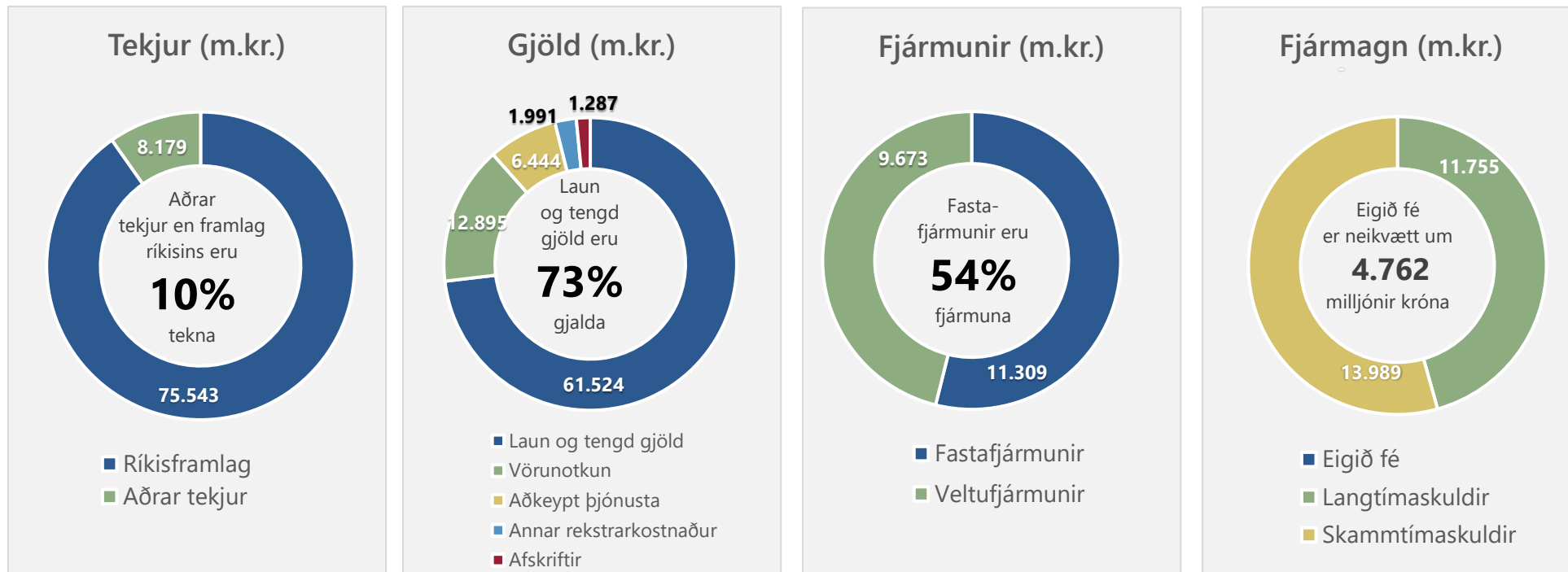
Við áhættumat er tekið tillit til þess innra eftirlits stofnunarinnar sem varðar gerð og framsetningu tiltekna liða ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir og kanna hvort það tryggir viðunandi árangur. Endurskoðun á þeim liðum sem teknir voru fyrir felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur beita við gerð ársreikningsins.

Í skýrslu þessari er fjallað almennt um vinnu við endurskoðun einstakra liða ársreikningsins og niðurstöður hennar. Endurskoðunarvinna byggir á góðu samstarfi við stjórnendur og starfsmenn. Starfsfólk Landspítala veitti þá aðstoð sem óskað var eftir og brást vel við ábendingum.

Efnisyfirlit

1	Lykiltölur úr rekstri.....	4	5.8	Birgðir.....	12
2	Ábendingar og athugasemdir.....	5	5.9	Innkaup.....	13
3	Áhættumat og mikilvægi.....	8	5.10	Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur.....	13
4	Innra eftirlit.....	9	5.11	Handbært fé og vörslufé.....	13
4.1	Innra eftirlitskerfi Landspítala.....	9	5.12	Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir.....	14
4.2	Innri endurskoðun.....	10	5.13	Fjármögnun.....	14
5	Endurskoðun ársins.....	11	5.14	Alþjóðlegir reikningsskilastaðlar fyrir opinbera aðila (IPSAS).....	14
5.1	Niðurstaða endurskoðunarinnar.....	11			
5.2	Ársreikningur og framsetning hans.....	11			
5.3	Sviksemi.....	11			
5.4	Rekstrartekjur.....	11			
5.5	Laun og launatengd gjöld.....	12			
5.6	Annar rekstrarkostnaður.....	12			
5.7	Fastafjármunir.....	12			

1 Lykiltölur úr rekstri

2 Ábendingar og athugasemdir

Vakin er athygli á eftirfarandi ábendingum og athugasemdum en smávægilegum ábendingum var komið beint á framfæri við stjórnendur þegar endurskoðunarvinna fór fram.

1

Innri endurskoðun

Ríkisendurskoðandi telur að eftirlitsumhverfið sé almennt gott hjá Landspítala. Þrátt fyrir það er nauðsynlegt að til spítalans verði ráðinn innri endurskoðandi. Hlutverk innri endurskoðanda er meðal annars að kanna hvort unnið sé eftir þeim fjölmörgu skráðu og óskráðu verkferlum sem í gildi eru á spítalanum. Ríkisendurskoðandi leggur því aftur til að stjórnendur yfirfari þessa þörf. Einnig kemur til greina að útvista þessu verkefni til endurskoðunarstofa. Sjá nánar í kafla 4.2.

2

Fasteignir

Með lögum um opinber fjármál nr. 123/2015 sem tóku í gildi vegna ársins 2017 var sú breyting frá fyrri reikningsskilareglum að ríkisaðilum ber að færa til eignar alla varanlega rekstrarfjármuni sem áður voru gjaldfærðir. Þar á meðal eru fasteignir. Fasteignir eru þó ekki færðar hjá einstaka stofnunum, samkvæmt ákvörðun fjármála- og efnahagsráðuneytis. Á grundvelli þeirrar ákvörðunar eru fasteignir Landspítala ekki færðar í ársreikningi hans en gerð er grein fyrir fasteignamati þeirra í skýringu með ársreikningnum og er fasteignamatið 38.066 milljónir króna í árslok 2020. Það er álit Ríkisendurskoðanda að það sé ekki í samræmi við lög og settar reikningsskilareglur að fasteignir sem tilheyra spítalanum séu ekki eignfærðar í efnahagsreikning hans.

Einnig er það álit Ríkisendurskoðanda að það sé ekki í samræmi við lög og settar reikningsskilareglur að endurbætur á fasteignum séu eignfærðar sem fastafjármunir í efnahagsreikningi þar sem, samkvæmt fjár- og fjárukalögum, er gert ráð fyrir að Landspítali beri þennan kostnað. Uppsafnaður kostnaður árána 2017-2020 nam um 4.123 milljónum króna í árslok 2020 og er skuldfærður á móti fjárfestingarframlagi vegna eignaverka 3.947 milljónir króna. Sjá nánar í kafla 5.7.

3

Rannsóknþjónusta

Þjónustutekjur Landspítala námu 3.430 milljónum króna á árinu 2020, þar af námu tekjur rannsóknarþjónustu 1.630 milljónir króna. Veikleiki er í innra eftirliti með tekjum vegna rannsókna. Að loknum rannsóknum fara niðurstöður inn í Vigrakerfi en þar er haldið utan um gjaldskrár og reiknireglur. Vigrakerfið skilar vikulega reikningsupplýsingum inn í Orra, fjárhagskerfi ríkisins, þar sem endanlegir reikningar eru gerðir, m.a. á lækna sem hlotið hafa rannsóknarstyrki. Sá veikleiki er við þessa tekjumyndun, fyrir Landspítala, að ekki hefur enn verið komið á fót afstemmingarkerfi sem stemmir af þær rannsóknir sem lokið er við og þær rannsóknir sem fara inn í Vigrakerfið. Sjá nánar í kafla 5.4.

4

Verkferlar

Æskilegt er að fara reglulega yfir alla verkferla vegna bókhalds og tryggja að þeir séu samþykktir með formlegum hætti af framkvæmdastjórn þannig að starfsmenn séu meðvitaðir um hvaða verkferlar eru í gildi. Verkferlar þurfa að stuðla að virku innra eftirliti vegna allra bókhaldsferla. Sjá kafla 4.1 vegna innra eftirlits og kafla 5.4 vegna rekstrartekna.

5

Birgðir

Gerð er athugasemd við að halda þurfi betur utan um Eimskipalagerinn þar sem mismunur er á milli birgðakerfis spítalans og birgðakerfis Eimskips.

6

Handbært fé og vörslufé

Það er álit Ríkisendurskoðanda að bankareikninga sem varða þjónustu og fjárhagslega umsjón með þeim sjálfseignarstofnunum, sérsjóðum og verkefnum, sem tengjast starfsemi spítalans beri að færa meðal eigna og skulda í efnahagsreikningi sem vörslufé og stemma þá af, við reglubundin uppgjör hjá spítalanum. Samtals nema umræddir bankareikningar 862,3 milljónum króna.

7

Viðskiptaskuldir

Erlendar viðskiptaskuldir eru færðar í ársreikningi miðað við gengi viðskiptadags en eru ekki færðar upp miðað við gengi viðkomandi gjaldmiðils um áramót. Í árslok þarf að reikna upp erlendar viðskiptaskuldir miðað við árslokagengi viðkomandi mynta.

8

Innkaupadeild

Kannanir hafa leitt í ljós að ekki var alltaf unnið í innkaupakerfi spítalans og eftir þeim verkferlum sem þar eiga við, heldur voru lækningavörur, tæki, vörur og þjónusta pöntuð fram hjá því. Breyting varð á vinnslu innkaupadeildar á árinu 2021 og því lítið sem hefur farið framhjá kerfinu eftir það. Sjá nánar í kafla 5.9.

9

Alþjóðlegir reikningsskilastaðlar fyrir opinbera aðila (IPSAS)

Ársreikningur Landspítala er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila, IPSAS, en samkvæmt skýringu 2 er innleiðingu á stöðlunum ekki að fullu lokið. Í ársreikningi er talað um frávik frá stöðlunum en ekki er gerð frekari grein fyrir því í hverju frávikin liggja, umfangi þeirra og áhrifum á ársreikninginn. Æskilegt er að upplýsa notendur ársreikningsins um slík frávik. Sjá nánar í kafla 5.14.

3 Áhættumat og mikilvægi

Mat á áhættu og mikilvægi eru grundvallarþættir sem horft er til við skipulagningu og framkvæmd endurskoðunar. Þetta merkir að sjónum er sérstaklega beint að áhættusömum og verulegum liðum í reikningsskilunum. Leitast er við að skipuleggja endurskoðunina með skilvirkni í huga, liður í því er að taka mið af eftirlitsumhverfi spítalans eins og kostur er. Lögð er áhersla á að yfirfara ferla í tengslum við gerð reikningsskilanna og verulega liði innan þeirra. Markmiðið með þessari yfirferð er meðal annars að afla upplýsinga um eftirlitsaðgerðir stjórnenda og að kanna virkni þeirra.

Eftirfarandi eru þeir liðir hjá Landspítala sem voru taldir skipta mestu máli vegna endurskoðunarvinnu á árinu:

Í reikningsskilum spítalans eru matskenndir liðir fyrst og fremst viðskiptakröfur.

Við skipulagningu endurskoðunar voru mikilvægismörk ákvörðuð sem 1% af tekjum eða 842 milljónir króna. Mikilvægismörk eru sú fjárhæð skekkna sem talið er að hafi ekki áhrif á upplýstan lesenda reikningsskilanna.

Mikilvægismörkin eru því einn af grunnþáttum endurskoðunarinnar og marka meðal annars umfang þeirra endurskoðunargagna sem aflað er. Eftir sem áður er öllum skekkjum, sem finnast og máli skipta, komið á framfæri við stjórnendur.

4 Innra eftirlit

Innra eftirlit byggir á þeim eftirlitsþáttum sem fyrirtæki og stofnanir starfrækja til að uppgötva, fyrirbyggja eða leiðrétta villur í skráningu, meðhöndlun eða birtingu upplýsinga. Mikilvægir eftirlitsþættir og önnur öryggisatriði sem styðja við réttar fjárhagsupplýsingar geta meðal annars verið hluti af fjárhags- og hugbúnaðarkerfum stofnunar og stoðkerfum hennar.

Stjórnendur Landspítala bera ábyrgð á innra eftirliti hans og þurfa því að hafa yfirsýn yfir fyrirkomulag innra eftirlits og þekkja tilgang þess. Stjórnendur skulu setja verklagsreglur um innra eftirlit og ganga reglulega úr skugga um að innra eftirlitið virki eins og til er ætlast.

Við endurskoðunina er tekið tillit til innra eftirlits í tengslum við ársreikning í þeim tilgangi að móta endurskoðunaraðferð í samræmi við aðstæður. Megináhersla er lögð á að finna og greina eftirlitsaðgerðir hjá spítalanum þar sem brugðist er við verulegum áhættum er varða fjárhagsupplýsingar sem birtast í ársreikningi.

Tveir mikilvægir eftirlitsþættir, sem almennt eiga við um flest fyrirtæki, geta dregið verulega úr möguleikum óheiðarlegra starfsmanna til fjárdráttar, svika eða annarra ólögðra athæfa, séu þeir virkir. Annars vegar er það aðskilnaður bókhalds- og fjárreiðustarfa og hins vegar kostnaðareftirlit sem felur í sér að engin útgjöld megi greiða nema fyrir liggi áritað samþykki viðeigandi ábyrgðaraðila.

Því betur sem hægt er að treysta á innra eftirlit spítalans, þeim mun skilvirkari verður endurskoðunin þar sem virkt innra eftirlit dregur úr umfangi þeirrar gagnaskoðunarvinnu sem gera þarf.

4.1 Innra eftirlitskerfi Landspítala

Við endurskoðun ársins voru valdir eftirlitsþættir prófaðir til staðfestingar á virkni þeirra:

Til staðfestingar á aðskilnaði bókhalds- og fjárreiðustarfa:

- Starfs- og hlutverkalýsingar lykilstarfsmanna voru yfirfarnar með tilliti til verkaskiptingar
- Aðgangur að bankareikningum spítalans var yfirfarnur
- Aðgangsheimildir í fjárhagskerfi voru skoðaðar

Virkni eftirlitsþátta í lykilverlurum var staðfest með prófunum:

- Fylgni við reglur stofnunar um samþykki kostnaðarreikninga
- Samþykki yfirvinnu- og annara aukagreiðslna
- Samþykki launakeyrslna fyrir greiðslu

Verklag við almennar afstemmingar, greiningar og annað eftirlit yfirfarið.

Landspítali er með eigin fjárvörslu og færir eigið bókhald í Orra – Fjárhags- og mannauðskerfi ríkisins. Spítalinn styðst við rafrænt samþykktarkerfi þar sem ábyrgðaraðilar þurfa að samþykkja alla reikninga. Formlegir verkferlar

útgefnir af Landspítala er lúta að bókhaldi og meðferð fjármuna liggja ekki fyrir í öllum tilvikum og er mælt til þess að bætt verði úr því.

Gera þarf heildaryfirferð á verkferlum allra bókhaldsliða þannig að þeir séu formlega skráðir og stuðli að virku innra eftirliti. Þá er einnig æskilegt að bókhaldsferlar séu samþykktir af stjórnendum spítalans.

4.2 Innri endurskoðun

Þrátt fyrir að eftirlitsumhverfið sé almennt gott er óheppilegt að enginn innri endurskoðandi skuli vera hjá Landspítala. Brýn þörf er á að innri endurskoðandi sé til staðar hjá Landspítalanum. Gerð var athugasemd við þetta fyrirkomulag í endurskoðunarskýrslum vegna síðustu rekstrarára og er því athugasemd fyrri ára ítrekuð.

Hér er um að ræða langstærstu stofnun landsins. Á árinu 2020 voru að meðaltali 5.783 starfsmenn við spítalann í mismunandi starfshlutfalli. Fjöldi verkferla hjá spítalanum er gífurlegur. Ríkisendurskoðandi leggur því aftur til að stjórnendur yfirfari þessa þörf. Lög um opinber fjármál leggja áherslu á nauðsyn innri endurskoðunar.

5 Endurskoðun ársins

5.1 Niðurstaða endurskoðunarinnar

Endurskoðunin var gerð í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila.

5.2 Ársreikningur og framsetning hans

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um opinber fjármál og ársreikningurinn er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila (IPSAS). Hann er á rekstrargrunni og byggir á kostnaðarverðsreglu. Innleiðing á IPSAS fyrir A-hluta stofnanir er ekki að fullu lokið og er fjallað um frávik í reikningsskilaaðferðum í skýringu 2 "Eignaverk vegna fasteigna".

5.3 Sviksemi

Samkvæmt endurskoðunarstöðlum ber Ríkisendurskoðun skylda til þess að kanna með sérstökum aðgerðum þá hættu sem spítalanum stafar af hugsanlegri sviksemi og rangfærslum í bókhaldi vegna slíkrar háttsemi. Farið var yfir þessi mál með deildarstjóra reikningsskila og fjárstýringar spítalans og framkvæmdastjóra fjármála. Hlutverk endurskoðandans hvað varðar sviksemi er að öðlast nægjanlega vissu um að reikningsskilin í heild séu án verulegra rangfærslna sem rekja má til sviksemi.

5.4 Rekstrartekjur

Meginmarkmið með endurskoðun tekna er að kanna heild, tilvist og lotun, þ.e. að allar tekjur sem tilheyra spítalanum skili sér og að þær séu færðar á rétt tímabil. Við endurskoðun ársins var verklag við tekjufærslur verkefna yfirfarið og kannað, breytingar milli ára og frávik greind og úrtak tekið úr reikningum við áramót.

Tekjur vegna rannsókna námu 1.630 milljónum króna á árinu 2020. Fjölmargar rannsóknir fara fram á hverju ári en þær enda ekki allar á þann veg að þeim sé lokið og niðurstaða fengin. Þegar rannsóknum er lokið fara niðurstöður inn í Vigrakerfi sem heldur utan um gjaldskrár og reiknireglur. Reikningsupplýsingar vegna rannsókna sem skráðar hafa verið í Vigrakerfið eru flestar fluttar vikulega úr Vigrakerfinu í Orra til reikningsgerðar. Undantekning frá þessu eru meinafræðirannsóknir sem eru fluttar mánaðarlega í Orra. Þar sem öllum rannsóknum lýkur ekki með niðurstöðum, fer ekki öll skráning inn í Vigrakerfið. Vegna þessa er öðru hvoru tekið úrtak hjá Landspítala til að kanna hvort rannsóknir sem er lokið, hafi verið færðar í Vigrakerfið.

Þrátt fyrir ítrekaðar athugasemdir um þennan veikleika við tekjuskráningu síðustu ár hefur ekki verið komið upp afstemmingarkerfi vegna rannsókna. Áfram er því gerð athugasemd við þetta verklag.

Formlegir verkferlar útgefnir af Landspítala vegna tekna liggja ekki fyrir í öllum tilvikum og er mælt til þess að bætt verði úr því. Bæta þarf vinnuferla við eftirlit á tekjum, sem tryggi að allar tekjur skili sér, með því að annar aðili komi að eftirliti.

5.5 Laun og launatengd gjöld

Við endurskoðun ársins var verklag við færslu launa yfirfarið, gerður var samanburður milli ára, frávík greind og fengnar voru skýringar á þeim. Innra eftirlit var kannað og prófað með gagnaskoðun. Laun og launatengd gjöld námu 73% af rekstrarkostnaði ársins.

Við ítrekum athugasemd frá fyrri árum vegna tímaskráningar-kerfisins. Enn eru dæmi um að starfsmenn samþykki sína eigin tíma. Eðlilegra er að annar til þess bær aðili komi að því.

5.6 Annar rekstrarkostnaður

Í skoðun á öðrum rekstrarkostnaði felst að aflað er þekkingar á þeim verkferlum sem undir viðfangsefnið falla og því innra eftirliti sem er til staðar vegna þeirra, auk prófana á innra eftirliti og frekari gagnaskoðun.

Á fjármálasviði eru haldnir mánaðarlegir fundir þar sem farið er yfir bráðabirgðauppgjör fyrri mánaðar og gerður er samanburður á rekstrar-áætlunum og rauntölum.

Almennt er notuð sú regla að tveir aðilar koma að áritunum á reikninga, annar sem þekkir best efnislega þá vöru og/eða þjónustu sem um er að ræða og hinn sem veitir heimild til greiðslu.

5.7 Fastafjármunir

Farið var yfir að meðferð rekstrarfjármuna sé í samræmi við reikningsskilareglur og var úrtak tekið úr eignfærslum og réttmæti þeirra staðfest, farið var yfir gamlar eignir og metið með fyrirspurnum hvort einhverjar skráðar eignir hafi verið ónýtar eða ekki í notkun.

Á árinu 2020 voru keypt tæki og búnaður fyrir samtals 1.009 milljónir króna og afskriftir námu 1.287 milljónum króna. Bókfært verð varanlegra rekstrarfjármuna var 7.183 milljónir króna í árslok.

Samkvæmt ákvörðun fjármála- og efnahagsráðuneytis eru fasteignir Landspítala undanskildar eignum hans en fyrirhugað er að hafa þær í sérstöku félagi. Á meðan ekki hefur verið tekin endanleg ákvörðun færir spítalinn nýframkvæmdir undir liðinn „Eignaverk vegna fasteigna“ meðal fastafjármuna sem nam 4.123 milljónum króna í lok árs 2020.

5.8 Birgðir

Landspítali rekur marga birgðalagera sem skiptast í tvo meginflokka. Annars vegar birgðalagera sem eru færðir í birgðabókhaldskerfi og hins vegar lagera sem er haldið utan um með handvirkum hætti.

Á báðum flokkum birgðalagera eru vörur á lager taldar tvisvar á ári og í framhaldinu eru þær leiðréttar og birgðabreyting færð. Vörurýrnun og skekkjur eru færðar tvisvar á ári sem birgðabreyting til lækkunar á birgðum í framhaldi af talningum.

Birgðir námu 2.333 milljónum króna í árslok 2020 sem er hækkun um 1.286 milljón króna eða 123% frá fyrra ári. Farið var í birgðatalningu um miðjan desember en ekki aftur eftir áramótin vegna stöðu Covid19 í samfélaginu

og álags á LSH sökum þess. Verðmæti birgða ásamt niðurfærslu og rýrnun voru yfirfarin.

Við upphaf endurskoðunarvinnu snemma á árinu 2021 kom í ljós gríðarlega stór lager sem Ríkisendurskoðun hafði ekki vitneskju um og vegna þess fóru starfsmenn Ríkisendurskoðunar ekki með í talningar á þeim birgðum í desember eins og gert var við aðra stóra birgðalagera. Um er að ræða vörur sem keyptar voru inn á árinu 2020 vegna Covid-19 og geymdar í vöruhúsi Eimskips. Beðið var um yfirlit úr birgðakerfi LSH og birgðakerfi Eimskips og var erfitt að stemma stöðuna af á milli kerfanna þrátt fyrir mikla skoðun bæði frá starfsmönnum LSH og Eimskips.

Gerð er athugasemd um að halda þurfi betur utan um þann lager sem er geymdur hjá Eimskip þar sem mismunur er á milli birgðakerfis Landspítala og birgðakerfis Eimskips.

5.9 Innkaup

Landspítali starfrækir innkaupadeild sem sér um innkaup á vörum og þjónustu. Deildin notar sérstakt innkaupakerfi og sér um útboð, samningagerð og önnur verkefni sem koma að innkaupum. Samningar sem gerðir hafa verið við birgja eru settir í innkaupakerfi spítalans. Kannanir hafa leitt í ljós að ekki var alltaf unnið í innkaupakerfi spítalans og eftir þeim verkferlum sem þar eiga við, heldur voru lækningavörur, tæki, vörur og þjónusta pöntuð fram hjá því. Breyting varð á vinnslu innkaupadeildar á árinu 2021 og því lítið sem hefur farið framhjá kerfinu eftir það.

Komin er í gagnið svonefnd samkeppnisréttaráætlun. Farið hefur verið í fundarherferð um spítalann með því starfsfólki sem kemur að innkaupum til að reyna að tryggja að heilbrigð samkeppni sé á bak við innkaup í samræmi við samkeppnisréttaráætlunina.

5.10 Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur

Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur Landspítala námu samtals 1.175 milljónum króna í árslok 2020 samanborið við 1.625 milljónir króna í ársbyrjun 2020. Lækkun viðskiptakrafna milli ára nam því um 28%.

Á stöðulista viðskiptamanna eru tilgreindar svokallaðar „Óskilgreindar greiðslur“ með neikvæða stöðu upp á tæplega 3,3 milljónir króna. Um er að ræða samtölu margra greiðslna sem ekki hefur tekist að para við tiltekna reikninga. Langflestar þessara greiðslna tengjast ósjúkratryggðum viðskiptamönnum, jafnvel erlendis frá, með óskýrum texta um fyrir hvað er verið að greiða. Þessar greiðslur eru afskrifaðar eftir fjögur ár ef ekki tekst að finna greiðandann, elsta greiðslan á þessum lið er frá árinu 2016.

Farið var yfir mat á niðurfærslupörf viðskiptakrafna í árslok. Niðurfærslureikningurinn stóð í 183 milljónum króna í ársbyrjun. Metin niðurfærslupörf útistandandi krafna í árslok var samtals 197 milljónir króna. Endanlega tapaðar kröfur á árinu 2020 voru 114 milljónir króna. Samkvæmt því var framlag á niðurfærslureikninginn fært til gjalda í árslok 14 milljónir króna. Metin niðurfærslupörf í árslok var yfirfarin án athugasemda.

5.11 Handbært fé og vörslufé

Mun fleiri bankareikninga er getið í staðfestingabréfi frá fjármálafyrirtæki en koma fram í bókhaldi spítalans. Skýring sem gefin er á þessu er að spítalinn hafi tekið að sér þjónustu við og fjárhagslega umsjón með ýmsum sjálfseignarstofnunum, sérsjóðum og verkefnum sem tengjast starfsemi spítalans. Meðal annars er um að ræða fjárstýringu og reglubundna skráningu tekna og gjalda í fjárhagsbókhaldi, auk launabókhalds. Bókhald þessara aðila er ekki hluti af bókhaldi Landspítala en í skýringu 26 í ársreikningi spítalans koma fram upplýsingar um fjölda sjóða og stöður bankareikninga sem tilheyra þessum sjóðum.

Þessa sérsjóði má í meginráttum flokka í tvennt. Annars vegar er um að ræða sjóði með staðfesta skipulagsskrá eða sjóðsreglur, hins vegar rannsókn- og vísindaverkefni. Samkvæmt umræddu yfirliti fjármála-fyrirtækis er um að ræða samtals 862,3 milljónir króna sem eru í vörslu spítalans en ekki í bókhaldi hans.

Bent er á að bankareikninga sem varða þjónustu og fjárhagslega umsjón með þeim sjálfseignarstofnunum, sérsjóðum og verkefnum sem tengjast starfsemi spítalans beri að færa meðal eigna og skulda í efnahagsreikningi sem vörslufé og stemma þá af við reglubundin uppgjör hjá spítalanum.

5.12 Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir

Kröfur lánardrottna námu samtals 4.153 milljónum króna í árslok 2020 samanborið við 3.675 milljónir króna í ársbyrjun 2020. Hækkunin milli ára nemur um 13,0%.

Erlendar viðskiptaskuldir eru færðar í ársreikningi miðað við gengi viðskiptadags en eru ekki færðar upp miðað við gengi viðkomandi gjaldmiðils um áramót. Erlendar viðskiptaskuldir eru því metnar 1,4 milljónum krónum hærrí í ársreikningi en ef þær hefðu verið reiknaðar upp miðað við árslokagengi.

Í árslok þarf að reikna upp erlendar viðskiptaskuldir miðað við árslokagengi viðkomandi mynta.

Aðrar skammtímaskuldir spítalans, sem samanstanda af áætluðum launum og orlofsskuldbindingu, námu 8.528 milljónum króna í árslok 2020 samanborið við 8.465 milljón króna í ársbyrjun 2020.

Farið var yfir afstemmingar annarra skammtímaskulda og afstemmingar undirkerfa við bókhald.

5.13 Fjármögnun

Eigið fé spítalans var neikvætt um 4.762 milljónir króna og skuldir og skuldbindingar námu 25.744 milljónum króna. Veltufjárhlutfall var 0,7 en skammtímaskuldir námu 13.989 milljónum króna, þar af var orlofsskuldbinding að upphæð 7.096 milljónir króna. Langtímaskuldir námu 11.755 milljónum króna sem skiptust helst í frestað framlag vegna eldri varanlegra rekstrarfjármuna 2.347 milljónir króna, fyrirframinnheimt fjárfestingarframlag 4.700 milljónir króna, fjárfestingarframlag vegna eignaverka 3.947 milljónir króna og framlag vegna birgða 1.089 milljónir króna.

5.14 Alþjóðlegir reikningsskilastaðlar fyrir opinbera aðila (IPSAS)

Ársreikningur Landspítala er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila, IPSAS, en samkvæmt skýringu 2 í ársreikningi er innleiðingu á stöðlunum ekki að fullu lokið. Í ársreikningi er talað um frávik frá stöðlunum en ekki er gerð frekari grein fyrir því í hverju frávikin liggja, umfangi þeirra og áhrifum á ársreikninginn. Í viðtölum við stjórnendur reikningshalds Landspítala kom fram að ekki er um eiginleg frávik frá stöðlunum að ræða heldur ríkir enn óvissa um hvar fasteignir Landspítala verða eignfærðar, sjá nánar kafla 2.2 og 5.7.

Það að reikningsskil séu í samræmi við IPSAS kallar á að rýnt sé í hvaða staðlar séu viðeigandi fyrir stofnunina og það sé skjalfest. Einnig að greint sé með skipulögðum hætti hvort um frávik sé að ræða, áhrif þeirra metin á reikningsskilin og greint frá því í ársreikningi og notendur ársreikningsins

Því upplýstir um slík frávik. Einnig þarf að skoða skýringarkröfur um veittar upplýsingar í ársreikningi hvað varðar áhættur og áhættumat, fjármálagerninga og gera ítarlega grein fyrir reikningsskilaaðferðum.

Ríkisendurskoðun
Bríetartúni 7 – 105 Reykjavík
Sími 448-8800

postur@rikisendurskodun.is – www.rikisendurskodun.is